

## แนวทางการพัฒนาการชำระเงินชายแดนไทย-เมียนมาร์

คุณสมศักดิ์ วงศ์ปัญญาถาวรและคณะ  
ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ



ปัจจัยที่ทำให้ผู้ประกอบการชายแดน  
นิยมชำระเงินนอกระบบคือ ค่าธรรมเนียมต่ำ  
โอนเงินได้เร็ว และไม่มีเอกสารที่ยุ่งยาก  
อยู่บนพื้นฐานความไว้วางใจ ทำให้  
ผู้ประกอบการใหม่เข้าใช้บริการได้ยาก  
เป็นข้อจำกัดระยะยาว เพราะไม่สามารถ  
รองรับการค้ามูลค่าสูงในอนาคต

### บทสรุป

การชำระเงินชายแดนระหว่างไทยกับเมียนมาร์ ส่วนใหญ่ชำระผ่านตลาดนอกระบบ ทั้งการชำระค่าสินค้า และการโอนเงินกลับของแรงงานเมียนมาร์ จากอุปสรรคฝ่ายเมียนมาร์เป็นสำคัญ เช่น เดิมเมียนมาร์มีอัตราแลกเปลี่ยน 2 อัตรา แตกต่างกันมาก ควบคุมการนำเข้าสินค้าบางประเภท ผู้ประกอบการต้องได้ License และมี underlying trade จึงจะค้าผ่านระบบได้ รวมทั้งโครงการตรวจสอบภาษีจากเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นต้น ประกอบกับการชำระเงินผ่านตลาดนอกระบบมี (1) ค่าธรรมเนียมต่ำกว่าการโอนเงินผ่านธนาคารพาณิชย์ (2) ระยะเวลาที่ใช้ในการโอนเงินสั้น ทำให้ผู้รับได้เงินรวดเร็ว ไม่เกิน 1 วันทำการ และ (3) ไม่ต้องใช้เอกสารประกอบที่ยุ่งยาก อย่างไรก็ตาม ในช่วง 1-2 ปีที่ผ่านมา มีพัฒนาการที่ดี ธนาคารพาณิชย์ไทยหลายแห่งเริ่มให้บริการด้านการค้าและเงินโอนไปเมียนมาร์ แต่ยังไม่เป็นที่นิยม ทำให้ปริมาณธุรกรรมมีไม่มาก

การชำระเงินนอกระบบอยู่บนพื้นฐานความไว้วางใจ ทำให้ผู้ประกอบการใหม่เข้ามาใช้บริการได้ยาก เป็นข้อจำกัดระยะยาว เมื่อขนาดการค้ามีมูลค่าสูงขึ้น ดังนั้น เพื่อเพิ่มทางเลือกในการชำระเงิน และรองรับการค้า ที่มีขนาดใหญ่ขึ้นในอนาคต จึงควรดำเนินการ ดังนี้ (1) ฝ่ายไทย สนับสนุนให้ธนาคารพาณิชย์สองประเทศร่วมมือกันเพื่อให้บริการทางการเงินระหว่างประเทศมากขึ้น รวมถึงประชาสัมพันธ์การให้บริการด้านการโอนเงินให้ทั่วถึง และศึกษาความต้องการเพื่อสร้างระบบการชำระเงินรองรับระหว่างกัน (2) ความร่วมมือของทั้งสองประเทศ ร่วมกันกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน (Quote) บาท-จัต อย่างเป็นทางการและสนับสนุนธนาคารพาณิชย์เมียนมาร์อำนวยความสะดวกด้านการโอนเงินแรงงานมากขึ้น (3) ฝ่ายเมียนมาร์ ให้ทางการเมียนมาร์อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์เมียนมาร์รับเงินบาทแลกเปลี่ยนกับเงินจัต เพื่อให้เงินบาทสามารถแลกเปลี่ยนเงินจัตได้ถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งนี้ การเข้าสู่ AEC ของเมียนมาร์ สิ้นปี 2558 จะทำให้ เมียนมาร์ลดอากรขาเข้าและมีแนวโน้มผ่อนคลายข้อกีดกันทางการค้า จะเป็นแรงผลักดันให้ผู้ประกอบการทั้ง 2 ฝ่ายชำระเงินการค้าและโอนเงินผ่านสถาบันการเงินมากขึ้นในช่วงต่อไป

## 1. ความนำ

ตามแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี (2555 - 2559) ของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ซึ่งวางยุทธศาสตร์ไว้ทั้งหมด 9 ด้าน ทั้งนี้ เพื่อให้การทำงานมีทิศทางที่ชัดเจน โดยด้านที่ 6 เป็นเรื่อง พัฒนาระบบการชำระเงิน โดยด้านการชำระเงินระหว่างประเทศ จะมุ่งเน้นพัฒนาประสิทธิภาพระบบการชำระเงินผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ รวมถึงมาตรการและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเตรียมความพร้อมรองรับ AEC ธปท.สำนักงานภาคเหนือ (สภน.) ในฐานะทำหน้าที่ Country Desk ติดตามดูแลเศรษฐกิจการเงินเมียนมาร์ จึงได้รับมอบหมายให้ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบการชำระเงินระหว่างไทยกับสหภาพเมียนมาร์ เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ด้านที่ 6 ในส่วน Cross-border payment ของ ธปท. กับเมียนมาร์ซึ่งกำลังวางฐานรากทางการเงิน

สภน. ได้ศึกษาประสบการณ์การชำระเงินของต่างประเทศ ลงพื้นที่สำรวจศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการชำระเงินเพื่อการค้าและการโอนเงินแรงงานระหว่างไทยกับเมียนมาร์ โดยไปพบผู้ประกอบการไทยสาขา ธพ.ไทย และแรงงานเมียนมาร์ ที่ อ.แม่สาย จ.เชียงราย อ.แม่สอด จ.ตาก ต.มหาชัย จ.สมุทรสาคร อ.เมือง จ.ระนอง และเชิญวิทยากรจากธนาคารพาณิชย์ไทยมาบรรยายให้ความรู้การให้บริการเงินโอนกลับประเทศของแรงงานเมียนมาร์ ในช่วงมกราคม-กุมภาพันธ์ 2556

## 2. ผลการศึกษาเบื้องต้นความต้องการระบบการชำระเงินระหว่างไทยกับเมียนมาร์

### 2.1 ประสบการณ์ของต่างประเทศ: การชำระเงินนอกระบบและแนวทางการลดบทบาทนอกระบบ

(1) การชำระเงินนอกระบบ การศึกษาของ IMF และ World Bank พบว่า การชำระเงินนอกระบบเป็นวิธีการที่หลายประเทศใช้ดำเนินการอยู่และค่อยพัฒนาชำระผ่านระบบสถาบันการเงินมากขึ้น คุณลักษณะสำคัญของการชำระเงินนอกระบบ คือ มักเป็นธุรกรรมที่ไม่ถูกกฎหมาย เช่น แรงงานลักลอบเข้าเมือง หลบเลี่ยงภาษี เป็นต้น วงเงินโอนไม่สูง สะดวกและรับเงินเร็ว เนื่องจากมักมีเครือข่ายอยู่ในชุมชนที่ห่างไกล ค่าใช้จ่ายในการโอนต่ำและต่อรองได้ ไม่ต้องใช้เอกสาร เนื่องจากอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจ และมักส่งจากประเทศที่เจริญกว่าไปประเทศที่ด้อยกว่า ระบบที่ให้บริการนี้เรียกแตกต่างกันไปตามพื้นที่ เช่น Fei-ch'ien (จีน), Hui kuan (ฮ่องกง), Chiti and chop shop (จีน), Hundi (อินเดีย), Hawala (Middle East), Padala (ฟิลิปปินส์) และ Phei kwan หรือโพยก๊วน (ไทย) ซึ่งปกติไม่มีการส่งเงิน แต่เป็นการหักบัญชีระหว่างกัน

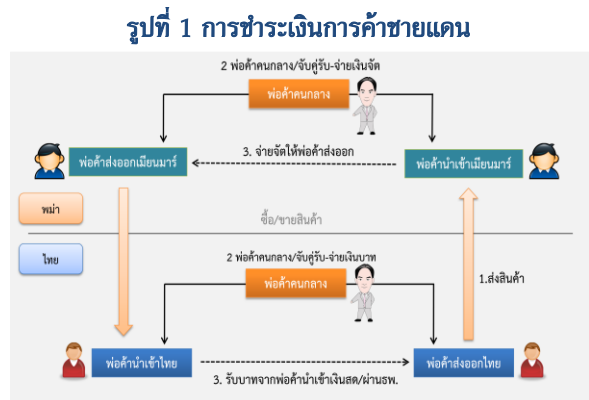
(2) แนวทางการลดบทบาทของระบบการเงินนอกระบบ วิธีที่แต่ละประเทศมุ่งใจให้เข้าระบบมีทั้งการเพิ่มช่องทาง (Accessibility) เพิ่มแรงจูงใจ (Motivation) และเพิ่มการออกกฎหมายควบคุม (Regulation) (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แนวทางการลดบทบาทของระบบการเงินนอกระบบ			
แนวทาง	เม็กซิโก	อินเดีย	ฟิลิปปินส์
1. การเพิ่มช่องทางการเข้าถึงแหล่งเงิน (Accessibility)	เพิ่มผู้เล่นในตลาดโดยสนับสนุนให้บริษัทผู้รับโอนเงินและธนาคารเพิ่มช่องทางและตัวแทนรับโอนเงินให้มากขึ้น ทั้งในห้างสรรพสินค้า ร้านขายของไปรษณีย์ เครดิตยูเนียน Microfinance และระบบสาขาธนาคาร	เพิ่มปริมาณสาขาและการเข้าถึงบริการและการให้ตัวแทนที่ไม่ใช่สถาบันสร้างเครือข่ายในท้องถิ่น โดยแต่งตั้งตัวแทนกระจายในชุมชนเพื่อให้ลูกค้าเข้าถึงได้ง่าย และสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าได้ใกล้ชิด	ใช้กลยุทธ์เลียนแบบนอกระบบ โดยเพิ่มบริการที่นอกระบบใช้ อาทิ การส่งเงินถึงบ้าน
2. การเพิ่มแรงจูงใจ (Motivation)	ใช้นโยบายสนับสนุนความเจริญให้ชุมชนซึ่งเป็นผู้รับโอนปลายทางเรียกว่า 3x1 โดยทุกเงินโอนกลับ 1 เทรียรัฐ รัฐบาล มลรัฐ และ อปท. จะสนับสนุนเงินหน่วยงานละ 1 เทรียรัฐรวมเป็น 3 เทรียรัฐ มอบให้ชุมชนไปลงทุนในโครงการขนาดเล็ก เช่น การพัฒนาถนน โรงเรียน สาธารณูปโภค ฯลฯ	ใช้กลยุทธ์เลียนแบบ Informal Fund Transfer (IFT) โดยเพิ่มแรงจูงใจในการใช้บริการ อาทิ การจับและแจกรางวัลให้ผู้ใช้บริการเพื่อเพิ่มความนิยม	
3. การออกกฎหมายควบคุม (Regulation)		ควบคุมและกำหนดให้การใช้ระบบการเงินนอกระบบเป็นเรื่องผิดกฎหมาย	

ที่มา : IMF และ World Bank

## 2.2 สภาพปัจจุบันการชำระเงินชายแดนไทย-เมียนมาร์

**วิธีการชำระเงินบริเวณชายแดนไทย-เมียนมาร์ส่วนใหญ่จะชำระผ่านตลาดนอกระบบ** ทั้งการชำระเงินเพื่อการค้าหรือการโอนเงินของแรงงานเมียนมาร์กลับประเทศ โดยการค้าชายแดน ผู้ส่งออกไทยที่ขายสินค้าให้กับผู้นำเข้าเมียนมาร์จะรับบาทจากพ่อค้าไทยที่นำเข้าสินค้าจากเมียนมาร์ กระบวนการเริ่มจากผู้ซื้อฝั่งเมียนมาร์ติดต่อกับตัวแทนของตน โดยจ่ายเงินเป็นเงินจัด ตัวแทนดังกล่าว ก็จะติดต่อให้ตัวแทนของไทยจ่ายเงินบาทให้กับผู้ส่งออกของไทย ส่วนใหญ่ฝั่งไทยจะรับ-จ่ายเงินจากการโอนเงินทางบัญชี ซึ่งอาจจะเป็นการโอนจากบัญชีของตัวแทนในไทยหรือจากบัญชีของคนอื่น ด้านฝั่งเมียนมาร์ทำในลักษณะเดียวกัน (รูปที่ 1)

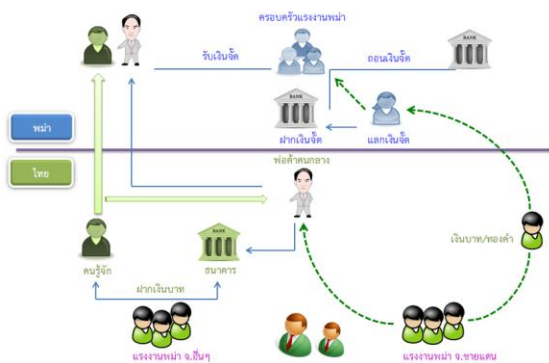


ที่มา: การสำรวจโดย อปท. สกน. ปี 2556

สำหรับ การโอนเงินแรงงานเมียนมาร์ ก็คล้าย การชำระค่าสินค้า เช่น กรณีแรงงานเมียนมาร์ซึ่งทำงานที่ตำบลมหาชัย จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดระนองจะส่งเงินบาทให้ตัวกลาง (Agent) หรือ เอ็งเจ็ย ในภาษาเมียนมาร์ ที่อยู่ในไทย และตัวกลางในไทยจะโทรศัพท์แจ้งเอ็งเจ็ยฝั่งเมียนมาร์ให้จ่ายเงินแก่ญาติของแรงงาน ขณะที่แม่สายหรือแม่สอดก็ไม่แตกต่างกันเพียงแต่สามารถเดินข้ามพรมแดนและแลกจัดที่ร้านค้าฝั่งเมียนมาร์จ่ายให้ญาติ หรือเอาเงินจัดเข้าบัญชีธนาคารพาณิชย์เมียนมาร์ เพื่อโอนให้ญาติต่อไป

(รูปที่ 2) และจากการศึกษาของ Australian National University ที่สำรวจแรงงานเมียนมาร์ในไทยจำนวน 1,023 รายใน 12 จังหวัด พบว่า ร้อยละ 94 จะโอนเงินนอกระบบ ทั้งการใช้โพยก๊วน การฝากเงินสดกลับไปกับญาติ การซื้อสินค้ากลับประเทศ และการถือเงินสดกลับเอง

รูปที่ 2 การโอนเงินแรงงานเมียนมาร์กลับประเทศ



ที่มา: การสำรวจโดย ธปท. สกน. ปี 2556

**2.3 สาเหตุสำคัญที่การชำระเงินไทย-เมียนมาร์ในปัจจุบันไม่เข้าระบบ** เนื่องจากเดิมเมียนมาร์ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยน 2 อัตรา ทำให้อัตราแลกเปลี่ยนทางการและอัตราแลกเปลี่ยนในตลาดแตกต่างกัน ในช่วงเวลามากกว่า 165 เท่า ระหว่าง 6 จัต/ดอลลาร์ สรอ. และ 1,000 จัต/ดอลลาร์ สรอ. บางครั้งต้องมีเอกสาร จำกัดจำนวน และสถานที่ที่สามารถแลกเปลี่ยนตราต่างประเทศ ทำให้การแลกเปลี่ยนเงินนิยมทำในตลาดมืดหรือตลาดนอกระบบ นอกจากนี้ ปัจจัยอื่น ๆ ทั้งโครงสร้างพื้นฐานการเงินไม่เอื้ออำนวย ผู้นำเข้าหรือส่งออกเมียนมาร์ต้องได้รับใบอนุญาต มี Trade Underlying รวมทั้งมีการควบคุมเงินทุนและสินค้าเข้าบางประเภท ตลอดจนชายแดนไทย-เมียนมาร์หลายพื้นที่เป็นเขตอิทธิพลของชนกลุ่มน้อยมีการสู้รบกัน ล้วนเป็นปัจจัยสนับสนุนการชำระเงินนอกระบบทั้งสิ้น

## 2.4 สาเหตุที่ผู้ประกอบการค้าชายแดนยังนิยมชำระนอกระบบ

แม้ว่าเมียนมาร์จะมีการเปลี่ยนแปลงหลายด้านในทิศทางที่ดีขึ้น โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงด้านระบบการเงินการธนาคาร โดยเฉพาะการใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบการจัดการเมื่อเดือนเมษายน 2555 ทำให้อัตราแลกเปลี่ยนใกล้เคียงอัตราตลาด แต่ผู้ประกอบการค้าชายแดนยังนิยมชำระนอกระบบ เนื่องจาก (ตารางที่ 2)

(1) **ค่าธรรมเนียมต่ำ** โดยจ่ายประมาณร้อยละ 0.2 ของมูลค่าสินค้า (ผ่านส่วนต่างบาทต่อดอลลาร์ สรอ.) ขณะที่การเปิด L/C ร้อยละ 0.25 การโอนเงินแรงงานเมียนมาร์ผ่านนอกระบบจ่ายร้อยละ 1.0-2.5 ของวงเงิน เช่น 100-120 บาทต่อการโอนเงิน 10,000 บาท เทียบกับการโอนผ่านธนาคารพาณิชย์บางแห่ง ร้อยละ 0.2 (200 บาทต่อครั้งและโอนไม่เกิน 100,000 บาท) และผู้รับเสียค่าธรรมเนียมเพิ่มให้ธนาคารฝั่งเมียนมาร์อีกไม่มาก เฉพาะกรณีโอนไปนอกเขตอย่างกึ่ง

(2) **ระยะเวลาโอนสั้นได้เงินเร็ว** สินค้าไม่เกิน 1 วัน ธนาคารไม่เกิน 7 วัน ส่วนแรงงานใช้เวลาไม่เกิน 1 วัน เพราะจุดรับเงินห่างจากบ้านประมาณ 10 นาที และในบางพื้นที่บริการส่งเงินถึงบ้าน

(3) **ไม่ต้องใช้เอกสารประกอบ** ทำให้สะดวก หลีกเลี่ยงความยุ่งยากในการทำธุรกรรมและไม่เก็บเอกสารที่เกี่ยวข้องหลังจากเสร็จธุรกรรม

ตารางที่ 2 ปัจจัยกำหนดการใช้ระบบการชำระเงินไทย-เมียนมาร์

ปัจจัย	นอกระบบ	ธนาคารพาณิชย์
ค่าธรรมเนียมต่ำ	สินค้า ร้อยละ 0.20 มูลค่า สินค้า โอนเงินแรงงาน ร้อยละ 1.00-2.50 วงเงิน	การเปิด L/C ร้อยละ 0.25 ธนาคาร Kbank ร้อยละ 0.20 ผู้รับเงินนอก อย่างถูกต้องเสียเงินเพิ่มอีก เล็กน้อย
ระยะเวลาโอนสั้น	กรณีสินค้า ไม่เกิน 1 วัน กรณีแรงงาน ไม่เกิน 1 วัน	กรณีสินค้า ไม่เกิน 7 วัน กรณีเงินโอนแรงงาน ภายในวันเดียวกัน หรือวันถัดไป หาก บัญชี ผู้รับเงินปลายทาง ไม่ได้ เป็นบัญชีธนาคารที่มี ความร่วมมือกับ ธนาคารพาณิชย์ไทย/ ระยะทางไกล
ไม่ใช่เอกสารประกอบ	ผู้โอนโทรศัพท์กลับไปแจ้งผู้รับ	ต้องไปรับ ณ สาขา ธพ.เมียนมาร์

ที่มา : การสำรวจโดย ธพ.สภ.น. ปี 2556

## 2.5 พัฒนาการชำระเงินหลังจากพม่าเปิดประเทศ

ก่อนที่เมียนมาร์จะเปิดประเทศ ธนาคารพาณิชย์ในไทยก็มีการให้บริการชำระเงินเพื่อการค้าระหว่างไทยกับเมียนมาร์ แต่ด้วยข้อจำกัดหลายประการทำให้ธุรกรรมผ่านระบบธนาคารยังมีไม่มากนัก อย่างไรก็ตาม หลังจากพม่าเปิดประเทศ ในช่วง 1-2 ปีที่ผ่านมา ธนาคารพาณิชย์ในไทยก็เริ่มให้บริการโอนเงินไปเมียนมาร์ เช่น ธนาคารกสิกรไทยเปิดให้บริการโอนเงินแรงงานเป็นแห่งแรกในปี 2555 ผ่านเครื่องเอทีเอ็ม กสิกรไทย (K-ATM) ใน 11 จังหวัด (กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ สมุทรสาคร นนทบุรี ปทุมธานี เชียงใหม่ ชลบุรี ระยอง สุราษฎร์ธานี สงขลา และภูเก็ต) เพื่อให้แรงงานชาวเมียนมาร์สามารถโอนเงินกลับประเทศได้อย่างมั่นใจและปลอดภัย โดยผู้รับเงินปลายทางในฝั่งเมียนมาร์สามารถไปรับเงินที่สาขาของธนาคารพาณิชย์เมียนมาร์ได้ ธนาคารไทยพาณิชย์ (ผู้รับโอนต้องมีบัญชีกับธนาคารในเมียนมาร์) ให้บริการโอนเงินรายย่อยไปยัง

ผู้รับเงินในฝั่งเมียนมาร์โดยลูกค้าสามารถใช้บริการที่เคาน์เตอร์ธนาคารได้ ธนาคาร CIMB (ผู้รับโอนไม่ต้องมีบัญชีกับธนาคาร) และขณะนี้ Non-bank อีก 1 รายร่วมกับไปรษณีย์ไทยอยู่ระหว่างพัฒนาระบบการโอนเงินแบบไม่ต้องมีบัญชี อย่างไรก็ตาม การทำธุรกรรมการโอนเงินในลักษณะนี้ยังไม่เป็นที่นิยม ทำให้ปริมาณธุรกรรมยังไม่มากนัก เนื่องจากมีกระบวนการขั้นตอนพอสมควรในการกรอกเอกสารขอเปิดบัญชี มีปัญหาการสื่อสาร แรงงานไม่กล้าเข้ามาใช้บริการของธนาคารพาณิชย์ และยังคุ้นเคยกับระบบเดิม

## 3. ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาระบบการชำระเงินไทย-เมียนมาร์

ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา แม้ว่าสภาพแวดล้อมด้านการค้าการลงทุน รวมถึงระบบสถาบันการเงินในเมียนมาร์ มีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น จากนโยบายการปฏิรูปเศรษฐกิจและการเงิน แต่ธุรกรรมชำระเงินไทย-เมียนมาร์ส่วนใหญ่ยังทำผ่านนอกระบบ ซึ่งถือเป็นอุปสรรคและข้อจำกัดในระยะยาว ทำให้

ผู้ประกอบการรายใหม่เข้าสู่ตลาดการโอนเงินนอกระบบได้ยาก เนื่องจาก เป็นระบบที่อยู่บนพื้นฐานความไว้วางใจ และมีข้อจำกัดด้านเงินทุน ผู้ให้บริการโอนเงินปัจจุบันจะไม่สามารถรองรับการค้ำที่มีมูลค่าสูงในอนาคต

ดังนั้น หากมีการพัฒนาการชำระเงินระหว่างไทย-เมียนมาร์ผ่านระบบธนาคารมากขึ้น ก็จะเป็นประโยชน์ต่อภาคธุรกิจในระยะยาว ทำให้การชำระเงินระหว่างกันอยู่บนพื้นฐานที่ปลอดภัย สะดวก รวดเร็ว ด้วยต้นทุนที่สมเหตุสมผล **จึงมีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาระบบการชำระเงินไทย-เมียนมาร์ ดังนี้**

### 3.1 ฝ่ายไทย

(1) **ควรสนับสนุนให้ธนาคารพาณิชย์ไทยเจรจาร่วมมือกับธนาคารพาณิชย์เมียนมาร์** เพื่อให้มีธุรกรรมบริการการเงินระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ทั้งมีช่องทางที่มีความสะดวก รวดเร็ว และประหยัด ซึ่งปัจจุบันมีธนาคารพาณิชย์ไทยหลายแห่งมีความร่วมมือกับธนาคารพาณิชย์เมียนมาร์แล้ว เช่น ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงไทย และธนาคารเพื่อการส่งออก-นำเข้าแห่งประเทศไทย ส่วนทางฝั่งเมียนมาร์ ประกอบด้วย MFTB (Myanmar Foreign Trade Bank) Kanbawza ASIA Green Development (AGD) Ayeyarwady Myawaddy Co-operative Bank (CB) และ Myanmar Investment and Commercial Bank (MICB) เป็นต้น

(2) **ประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่แรงงานเมียนมาร์อย่างทั่วถึงเกี่ยวกับการให้บริการโอนเงินกลับเมียนมาร์ผ่าน ATM ของธนาคารพาณิชย์** เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่ยังไม่ทราบบริการดังกล่าว รวมทั้งให้สนับสนุนธนาคารพาณิชย์ไทยกับธนาคารพาณิชย์คู่ค้าในเมียนมาร์ ให้ผู้รับปลายทางสามารถรับเงินได้โดยไม่ต้องมีบัญชีเงินฝากกับธนาคารพาณิชย์เมียนมาร์ เพื่อลดข้อจำกัดที่ผู้รับเงินปลายทางส่วนใหญ่ไม่มีบัญชีเงินฝากกับธนาคารเมียนมาร์ ซึ่งคล้ายกับรูปแบบการโอนเงินผ่านไปรษณีย์และโปยกั๊ว เพียงแต่ฝั่งผู้โอนในไทยยังคงต้องมีบัญชีเงินฝากกับธนาคารพาณิชย์ไทย

(3) **ศึกษาความต้องการของธนาคารพาณิชย์ไทยในการสร้างระบบการชำระเงินรองรับระหว่างกัน** หรือสนับสนุนการเพิ่ม Correspondent Bank และศึกษาให้ธุรกิจรับแลกเงิน/โอนเงินเข้าระบบมากขึ้น

### 3.2 ความร่วมมือของทั้งสองประเทศ

(1) **ควรแนะนำให้สาขาธนาคารพาณิชย์ของเมียนมาร์เพิ่มการอำนวยความสะดวกและเพิ่มบริการแก่ผู้ใช้บริการโอนเงินกับแรงงาน** โดยการโทรศัพท์แจ้งครอบครัว หรือส่งเงินโอนถึงบ้าน ก็จะช่วยเพิ่มอำนาจแข่งขันให้กับธนาคารพาณิชย์เมื่อเทียบกับการโอนเงินนอกระบบ ดังเช่นกรณีของฟิลิปปินส์ รวมทั้งการเปิดสาขาของธนาคารพาณิชย์/ตู้ ATM เมียนมาร์ หรือของไทยในอนาคต โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ เช่น ย่างกุ้ง มะริด เกาะสอง และทวาย เพื่อรองรับการทำธุรกรรมของนักลงทุนไทยในเมียนมาร์ และเงินโอนแรงงาน ให้มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น

(2) **ร่วมกัน Quote บาท-จัต** ตลอดจนการลงนาม MOU ให้ความช่วยเหลือพัฒนาระบบชำระเงิน (Clearing House) ศึกษาปัญหาความไม่สะดวกของการโอนเงินระหว่างประเทศ สนับสนุนให้บุคคลรับอนุญาตรับแลกเปลี่ยน บาท-จัต ณ จุดการค้าสำคัญ

### 3.3 ฝ่ายเมียนมาร์

(1) **ให้ทางการเมียนมาร์อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์เมียนมาร์รับเงินบาทแลกเปลี่ยนกับเงินจัต** เพื่อให้เงินบาทสามารถแลกเปลี่ยนเงินจัตได้ถูกต้องตามกฎหมาย

(2) **ผลักดันให้ธนาคารกลาง/รัฐบาลเมียนมาร์เห็นความสำคัญของการผ่อนคลายนโยบายการชำระเงินเพื่อสนับสนุนการค้า**

สำหรับฝ่ายไทย ธปท. ได้ผลักดันให้มีการผ่อนคลายนโยบายการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เพื่อสนับสนุนการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างต่อเนื่อง โดยเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2556 กระทรวงการคลังได้อนุญาตให้การนำธนบัตรเงินบาทติดตัวออกไปยังประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สาธารณรัฐ

ประชาชนจีน (เฉพาะมณฑลยูนนาน) และประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทยได้ครั้งละไม่เกิน 2,000,000 บาท จากเดิมไม่เกินครั้งละ 5 แสนบาท ทั้งนี้ เพื่อรองรับปริมาณการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวในภูมิภาค ที่จะขยายตัวในอนาคต

### Reference

Hernández-Coss, Raúl, 2004, “Lessons from the U.S.-Mexico Remittances Corridor on Shifting from Informal to Formal Transfer Systems”, World Bank, Washington, D.C.

\_\_\_\_\_, 2005, “The Canada-Vietnam Remittance Corridor Lessons from on Shifting from Informal to Formal Transfer Systems.” World Bank Working Paper No.48, World Bank, Washington, D.C.

Qorchi, Mohammed El (IMF), Samuel Munzele Maimbo (IBRD) and John F. Wilson (IMF), 2003, “Informal Funds Transfer Systems: An Analysis of the Informal Hawala System”, IMF and World Bank, Washington, D.C.

ธนาคารแห่งประเทศไทย (สาขาภาคเหนือ, ฝ่ายวิชาการ, ฝ่ายการต่างประเทศ), 2537, “การค้าชายแดนไทย-พม่า.”

สมศักดิ์ วงศ์ปัญญาถาวร, 2539, หนังสือวันธนาคารภาคเหนือ, “การค้าชายแดนไทย-พม่า: การค้าระหว่างประเทศผ่านช่องทางบก.”

ธนาคารกสิกรไทย, 2013, “เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องการให้บริการเงินโอนกลับประเทศของแรงงานเมียนมาร์.”

ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2005, “การค้าชายแดนไทยกับเพื่อนบ้าน 5 ประเทศ มาเลเซีย พม่า จีนตอนใต้ ลาว และกัมพูชา.”

ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ, 2013, “ผลสำรวจการโอนเงินแรงงานกลับเมียนมาร์และการชำระเงิน ชายแดน จ.เชียงราย และ

จ.สมุทรสาคร (15-19 มกราคม 2556), จ.ระนอง (17-18 กุมภาพันธ์ 2556) และ อ. แม่สอด จ.ตาก (21-22 กุมภาพันธ์ 2556).”

### คณะผู้สำรวจ

1. นายสมศักดิ์ วงศ์ปัญญาถาวร
2. นายชัชวาลย์ อินทร์รักษ์
3. นางวรินทร ชัยวิวัฒน์
4. นายณวรา สกุล ณ มรรคา
5. นางจรรยา ตันอนุชิตติกุล
6. นางสาวสุภาพรณ วัฒนาอุดมชัย
7. นายประจักษ์ พันพรม
8. นายก้องภพ ภูสุวรรณ
9. นางอรอนงค์ สุวรรณชัย
10. นางกมลทิพย์ ลออภิจ
11. นางสาวดวงทิพย์ ศิริกาญจนารักษ์